

PROSODISCHE KEUZES BIJ MEERVOUDSVORMING IN HET NEDERLANDS

H. van der Hulst & J.G.Kooij

Het Standaardnederlands vertoont een interessant geval van variatie binnen eenzelfde taal, namelijk de meervoudsvorming. Die meervoudsvorming is onderwerp geweest van intensieve discussie, en vrijwel alle auteurs zijn het er over eens dat de distributie van de suffixen *-(e)n* en *-s* voor een deel prosodisch bepaald is. In dit artikel zullen we aan deze distributie een meer principiële interpretatie geven. Van daar uit zullen we proberen enige orde te brengen in de variatie die er optreedt, en ten slotte wijden we een korte discussie aan interne flexie in composita.

Samengevat is de situatie van de meervoudsvorming in de standaardtaal als volgt:

(a) Ongelede woorden die uitgaan op een obstruent hebben vrijwel nooit een meervoud op *-s*. Uitzonderingen zijn enkele persoonsaanduidingen, *koks*, *maats*, *knechts*, leenwoorden zoals *kajak* - *kajaks*, *Mig* - *Migs* en vooral leenwoorden van Engelse oorsprong: *ticket* - *tickets*, *club* - *clubs*, en *stop* - *stops*, 'onderbrekingen', tegenover *stop* - *stoppen*, 'afsluitingen'.

(b) Bij woorden die uitgaan op een sonorische medeklinker treedt een splitsing op. Eénlettergrepige woorden hebben een *en*-meervoud: *bal* - *ballen*, *tor* - *torren*, *kan* - *kannen*. De *-s* komt daar voor in leenwoorden zoals *tram* - *trams*, en in *oom* - *ooms* (maar vergelijk: *droom* - *dromen*, *raam* - *ramen*). Meerlettergrepige woorden, wat vaak leenwoorden zijn, hebben *-s* als de klemtoon niet op de laatste lettergreep ligt, (1a) en *-en* als de klemtoon daar wel ligt, (1b). Een uitzondering op deze regelmaat zijn woorden op *-ing*: *ring* - *ringen*, en ook *haring* - *haringen*.

(1)a	canon	canons	rotor	rotors
	divan	divans	toekan	toekans
	album	albums	haring	haringen

(1)b	kanon	kanonnen	baron	baronnen
	vazal	vazallen	kristal	kristallen
	metaal	metalen	patroon	patronen

Een aantal woorden met klemtoon op de laatste lettergreep heeft *-s*:

* Met dank aan Jenny Doetjes, Marion Helmantel, GertJan Postma en Karin Robbers voor het verschaffen van informatie over het Fries, het Gronings, en het Afrikaans, en aan Ruben van de Vijver en de redacteurs van de bundel voor commentaar op een eerdere versie.

(1)c	balkon	balkons	decor	decors
	pastoor	pastoors	condoom	condooms
	patroon	patroons	kostuum	kostuums

Bijna altijd -s hebben woorden waarvan de laatste lettergreep een sjwa bevat; de *en*-meervouden zijn hier verouderd of formeel.

(1)d	wapen	wapens	lepel	lepels
	akker	akkers	bodem	bodems

(c) Woorden die uitgaan op een sjwa kunnen zowel -n als -s hebben, maar ook daar lijken meervouden op -n in de spreektaal nu minder gebruikelijk: *lengte* - *lengtes/lengten*, *neurose* - *neuroses/neurosen*, *mechanisme* - *mechanismes/mechanismen*. Enkele Nederlandse woorden hebben alleen -n: *zede* - *zedes*, sommige leenwoorden hebben alleen -s: *horloges* - *horloges* en *blamage* - *blamages*. Woorden op sjwa die een persoon aanduiden en van een adjectief zijn afgeleid, hebben alleen een *n*-meervoud: *zieke* - *zieken*, *invalide* - *invaliden*.

(d) Woorden die uitgaan op een echte klinker hebben vaak -s, maar soms -n als de laatste lettergreep klemtoon heeft:

(2)	tralie	tralies	fobie	fobieën
	dictee	dictees	idee	ideeën
	solo	solo's	menu	menu's
	baboe	baboes	taboe	taboes

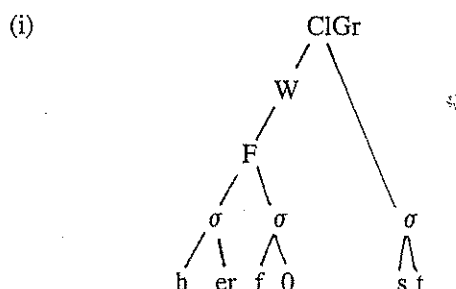
Ten slotte hebben eigennamen vrijwel altijd (ook) een *s*-meervoud: *de Van Dijks*, *de Van Dams*, *Coby's*, *Maries*. Deze categorie laten we verder buiten beschouwing.

Het Nederlands neemt hier een merkwaardige positie in, die overeen komt met wat Van Haeringen (1956) noemde 'Nederlands tussen Duits en Engels'. Het Engels heeft alleen productieve meervoudsvorming op -s, het Duits heeft geen -s behalve in sommige leenwoorden, het Nederlands heeft zowel -(e)n als -s. Het -(e)n-meervoud lijkt vooralsnog de ongemarkeerde uitgang, het *s*-meervoud komt voor onder specifieke condities. Om die condities te onderzoeken moeten we niet alleen nagaan welke meervouden voorkomen maar ook welke meervoudsvormen niet acceptabel zijn. Duidelijke voorbeelden van het laatste zijn: meervouden op -s van oorspronkelijk Nederlandse woorden die uitgaan op een obstruent (*stap* - **staps*), en meervouden op -s van eenlettergrepige woorden die uitgaan op een sonorische medeklinker (*kan* - **kans*).

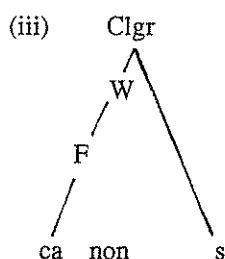
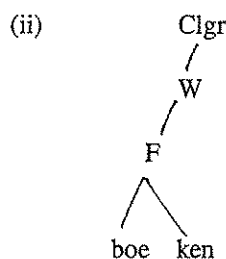
Om de rol van de prosodie te verduidelijken maken we enkele assumpties over het prosodische woord, *W*, en over de syllabe. Het Nederlands heeft, zoals andere talen, enkele basistemplaten voor woordvormen (Kager 1994). Het strict minimal word is in het Nederlands een trocheïsche voet, *F* (*s-w*). Een loose minimal word is een *F* die wordt voorafgegaan of wordt gevolgd door maximaal één syllabe (*σ F* of *F σ*). Een maximal word, ten slotte, bestaat uit twee strict minimal words (*F F*). Door

morfologische operaties kunnen uiteraard ook allerlei derived templates ontstaan.

In analyses van de Nederlandse lettergreepstructuur (Trommelen 1982; Van der Hulst 1984) is betoogd dat de kernlettergreep bestaat uit een onset gevolgd door een gespannen klinker, of een ongespannen klinker gevolgd door een consonant. De kernlettergreep kan aan het eind van een woord gevolgd worden door één extra consonant en de zogenaamde appendix. Van der Hulst (1996) analyseert deze extra consonant als een leeghoofdige lettergreep die deel uitmaakt van het prosodische woord, en de appendix als deel van een hoger niveau clitic group (i).¹

Als we deze structuur als uitgangspunt nemen voor de beschrijving van de meervoudsvorming van eenlettergrepige Nederlandse woorden die uitgaan op een medeklinker, dan zijn de aanhechting van *-(e)n* en van *-s* prosodisch twee verschillende operaties. Het meervoudssuffix *-(e)n* integreert met de stam en vormt daarmee een prosodisch woord. De beslissende eigenschap van het meervoudssuffix *-s* is dat het niet integreert op het niveau van het prosodisch woord, maar pas op het niveau van de clitic group. Het contrast tussen de twee meervoudsvormingen illustreren we in de figuren (ii) en (iii), hieronder, waarbij de details van de syllabestructuur zijn weggelaten.

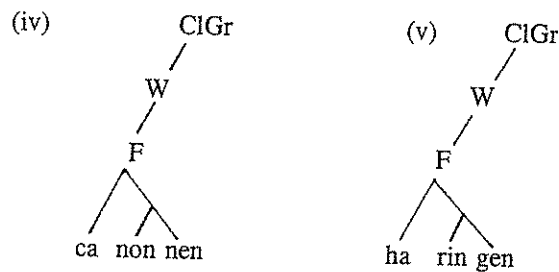

Toevoeging van *-en* aan *boek*, en toevoeging van *-s* aan *canon* leidt tot vorming van een minimaal prosodisch woord met de optimale structuur van een trocheïsche voet: *boeken*,

¹ Booij (1996b) beschrijft clitisering in het Nederlands zonder een niveau van clitic group. Om dat te kunnen doen moet hij aannemen dat het niveau W recursief is. Wij volgen hier een analyse waarbij het mogelijk is dat elementen die deel uitmaken het grammatische woord prosodisch niet tot het woord behoren.

canons. En onze bewering is nu dat ook de meervoudsvorming van andere categorieën woorden beregeld wordt langs de dimensies van prosodisch templaar en voetstructuur.

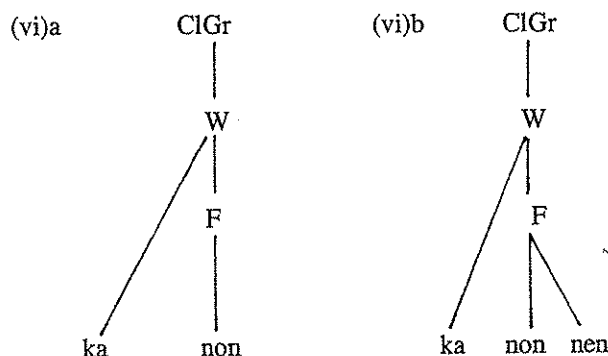
Monosyllabische woorden die eindigen op een sonorische medeklinker hebben een *-en*-meervoud: *kan* - *kannen*. Toch heeft het Nederlands talrijke woorden die uitgaan op een homorganische cluster van een sonorische medeklinker plus *-s*, zoals *els*, *kers*, *kans*. Als alleen het coda van de lettergreep de doorslag zou geven, voorspellen we meervouden zoals *bel* - *bels* en *pan* - *pans*. Maar behalve bij leenwoorden zoals *bal* - *bals*, 'dansfeest', komen die niet voor. Het meervoud van deze categorie is een strict minimal word: *bel* - *bellen*, *pan* - *pannen*. Bij woorden die zelf een trocheïsche voet vormen, zoals *cánon* en *lepel*, houdt toevoeging van *-s* het strict minimal word in stand. Toevoeging van *-en* leidt daar tot een opeenvolging van twee onbeklemtoonde lettergrepen, wat de prosodische structuur compliceert (fig. iv). Deze observatie is al te vinden in de klassieke studie van Van Haeringen over het Nederlandse meervoud (Van Haeringen 1947:132), die spreekt van 'een minder gewenste opeenvolging van twee onbeklemde syllaben'.

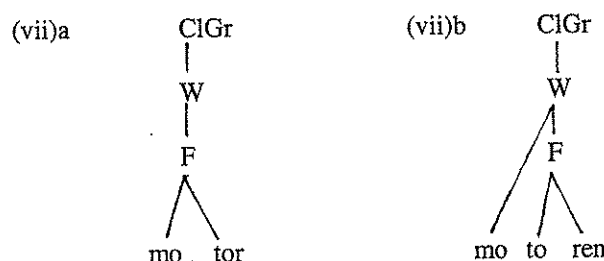
De generalisatie ziet er dus als volgt uit: woorden die uitgaan op een sonorische medeklinker krijgen *-en* of *-s*, afhankelijk van het templaar. In één geval is dat niet zo: woorden op *-ing*, dus ook de woorden die gevormd zijn met de suffixen *-ing* en *-ling* hebben in de standaardtaal *-en* (fig. v). Het verschil tussen *haring* en *wandeling* dat bij de vorming van het verkleinwoord aanleiding geeft tot suffigering met *-kje* respectievelijk *-etje* wordt bij de meervoudsvorming geneutraliseerd. Het gevolg is dat het meervoud *haringen* een loose minimal word vormt van het type (F σ), of, eventueel, één complexe trocheïsche voet.²

De rol van het woordtemplaar laat zich ook illustreren aan meervouden van het type *kanón* - *kanónnen*. Daar is de voetstructuur van het basiswoord gemarkeerd, namelijk een loose minimal word met een niet vertakkende voet. Toevoeging van *-en* lost dat probleem op binnen dezelfde prosodische structuur, zoals blijkt uit (via) en (vib):

2 In het Gronings komen meervouden zoals *harings* en *wonings* wel voor.

Opmerkelijk is verder het type *motor* - *motóren* naast *motors*. Door toevoeging van *-en* en de verspruing van de klemtoon wordt de voet aan het eind van het woord gehandhaafd en ontstaat een loose minimal word van het type (σ F) dat prosodisch identiek is met de meervouden *kanonnen*, *bacillen*:

Overigens is deze optie beperkt tot een aantal woorden op *-or* en *-on* zoals *rector*, *quantor*, *proton* en *elektron*; naast *pythons* bestaat niet **pythónen*.

In verschillende publicaties over het Nederlandse meervoud wordt gezegd dat de positie van de klemtoon de beslissende factor is in de keuze tussen *-en* en *-s*.³ Volgens ons is het iets ingewikkelder. Bij [+native] woorden op een obstruent is er nauwelijks een keuze, en voor een andere categorie woorden gaat de bewering ook niet op, namelijk woorden die eindigen op een echte klinker. De regel is dat die woorden in het Nederlands *-s* nemen. De uitzondering, die in de literatuur juist vaak als de regel wordt gegeven, betreft hoofdzakelijk woorden die uitgaan op de klinker /i/ en de diftong /ei/, inclusief de woorden waar de /ei/ staat voor de gediftongeerde /i/. De alternantie *tralie* - *tralies* / *genie* - *genieën* is bij woorden op /e/ en /ü/ niet algemeen, zoals blijkt uit de voorbeelden in (2), hierboven, en komt niet of nauwelijks voor bij woorden op /a/, /u/ en /o/. Monosyllabische woorden met die klinkers hebben *s*-meervouden: *ra's*, *po's*, net als letterwoorden zoals *beha's*. En zelfs bij leenwoorden op /i/ zijn er verschillende uitzonderingen op de klemtoonregel: *bougies*, *regies*, *abri's*.

3 Ook in Booij en Van Santen (1995:65). Overigens heeft Hoppenbrouwers (1980) al eerder een generalisatie voorgesteld die niet in de eerste plaats afhankelijk is van klemtoon.

Waarom nemen woorden die op een echte klinker uitgaan -s als meervoudsuffix? Toevoeging van -s aan de stam van een tweelettergrepig woord zoals in *tralie* - *tralies* handhaaft het minimale woordtemplaar. Maar als dat de verklaring zou zijn, is het niet begrijpelijk dat behalve bij /i/, /ɛi/ en soms /e/ en /ü/, de optie -en niet wordt gekozen in monosyllabes, en ook niet in tweelettergrepige woorden met finale klemtoon. Hier is een andere factor beslissend, namelijk vermijden van een hiaat in de uiteindelijke woordvorm met invoeging van een glijder: *po* - **poën*, *taboe* - **taboeën*, *kado* - **kadoën*, *menu* - **menuën*, enz. De woorden die wel -en nemen zijn hoofdzakelijk woorden die uitgaan op een diftong, of op het soort klinker dat in de richting gaat van een diftong, en fonetisch eindigt in de glijder /j/, namelijk /i/ en /e/. De details hierover zijn al te vinden in Zonneveld 1978: afgezien van de gevallen van suppletie zoals *la* - *laden* nemen woorden op een klinker een s-meervoud, en woorden op een glijder een en-meervoud. De meervouden *brouwerij* - *brouwerijen* en *idee* - *ideeën* voegen zich dus in het rijtje *draai* - *draaien*. Daarbij mag niet worden uitgesloten dat het en-meervoud van leenwoorden op /i/ en /e/ gedeeltelijk normatief is: meervoudsvorming van het type *genie* - *genieën* hoort tot de standaardoefeningen op scholen en in taalcursussen.

De prosodische generalisaties geven voor een aantal categorieën woorden niet meer aan dan de grens waarbinnen nogal wat variatie optreedt, vooral bij woorden op een sonorische medeklinker. *Pythons* heeft de voorkeur maar *pythonen* is niet echt onmogelijk, en naast *baronnen* bestaat *balkons*. Maar over die variaties valt nog wel iets meer te zeggen.

Hoewel het s-meervoud de gemarkeerde vorm is, heeft het historisch gezien terrein gewonnen, en waar een optie bestaat heeft het soms de voorkeur. Een voorbeeld daarvan zijn de meervouden *gebergtes* / *gebergten* en *lengtes* / *lengten*, waar de -n het in de spreektaal vrijwel compleet heeft afgelegd. Omdat de keuze van -s of -n hier weinig verschil maakt voor het woordtemplaar, is het niet onwaarschijnlijk dat hier de morfologie een rol speelt. De gebruikelijke weglating in de gesproken taal van de slot -n zou het meervoud gelijk zou maken aan het enkelvoud, net als in *boete* + n in plaats van *boete* + s. Precies het tegengestelde effect, namelijk een blokkade van het s-meervoud, heeft de morfologie in de afleidingen *blind* - *blind* + e - *blinde* + n, waar het Nederlands — anders dan het Afrikaans — de adjectivische verbuiging op -n handhaaft.

Andere factoren die de distributie van -s en -(e)n beïnvloeden zijn: de voorkeur voor de -s bij woorden die personen aanduiden, en de voorkeur voor -s bij leenwoorden.⁴ Een meervoud met een -s wordt moeiteloos en algemeen gebruikt in leenwoorden, ook als ze op een obstruent uitgaan, en het is daarmee een van de vormelijke eigenschappen die een deel van het lexicon markeren als [-native]. Waar de voorkeur voor -s bij aanduidingen van personen vandaan komt is, moeilijk na te gaan. Maar men kan vermoeden dat de frequente en regelmatige meervouden op -s van woorden met het agentieve suffix -er daarin een rol spelen, en dat we hier dus een geval hebben van affix-generalisatie. De meervouds-s komt bijvoorbeeld veel voor in woorden die uitgaan op de beklemtoonde leensuffixen -eur en -ier, hoewel de prosodische regel een en-

4 Het gebruik van het s-meervoud bij aanduidingen van vrouwelijke personen op -e, zoals in *typistes*, is beperkt, zoals aangetoond door Van Marle (1987).

meervoud voorspelt: naast *directeurs* bestaat ook *directeuren*, maar *monteurs* lijkt acceptabeler dan *monteuren*. Daar staat tegenover dat meervouden op *-en* algemeen zijn bij woorden die personen aanduiden door het land van herkomst te noemen: *Arabieren*, *Hongaren*, *Algerijnen*, *Marokkanen*. Deze categorie onderscheidt zich in haar meervoudsvorming niet van de ongelede woorden *rivieren* en *konijnen*. Ook nomina die dezelfde vorm hebben als adjectiva zoals *intellectueel* en *allochtoon* hebben nooit een *s*-meervoud, wat past in de generalisatie over woorden van het type *invalide* en *blinde*. Het omgekeerde, een *-en* meervoud bij woorden die volgens de prosodische generalisatie *-s* zouden moeten hebben, doet zich voor in enkele woorden die gevormd zijn met het suffix *-aar*, zoals *leraren*, *eigenaren* en *Hagenaren*. Maar veel van zulke voorbeelden zijn er niet, meervouden zoals *zondaren* klinken tamelijk archaïsch. In het ongemarkeerde geval hebben woorden op *-aar* en *-aard* dezelfde meervoudsuitgang als woorden met de niet beklemtoonde tegenhangers *-er* en *-erd*, namelijk *-s*. De keuze van het *s*-meervoud bij woorden die personen aanduiden wordt dus gestuurd, en begrensd, door morfologische categorieën, en manifesteert zich onregelmatig in ongelede woorden van vreemde afkomst zoals *patroons*, 'bazen', tegenover *patronen*, 'hulzen'.

Onze conclusie is dat de prosodische generalisatie over de distributie van *-(e)n* en *-s* redelijk standhoudt, en dat andere factoren die de keuze tussen de twee meervouds-suffixen bepalen daaraan ondergeschikt zijn.

De bijzondere positie van het *s*-meervoud laat zich, ten slotte, ook nog op een andere manier illustreren. Nederlandse nominale composita kunnen zoals bekend als linkerlid een flexievorm hebben, of althans een vorm die daar mee overeenkomt: *ruggespraak* (in de vorige spelling), *bessenstruik* en *stoeltjeslift*. Over de status van die 'tussenklank' is ook bij het laatste spellingbesluit weer veel te doen geweest, vooral over de vraag of een linker deel van een compositum dat vormelijk een meervoud lijkt inderdaad een meervoud is. Hoekstra (1995) ontkent dat, en neemt aan dat flexievormen in een compositum alleen maar de functie hebben om als basis voor woordvorming te dienen, en niet echt corresponderen met de categorieën enkelvoud, meervoud of diminutief. Hoekstra laat zien dat het Fries de meervoudige flexievormen die het Nederlands heeft of lijkt te hebben in woorden zoals *boekenplank* juist niet heeft: *boek-boeken*, maar: *boekeplanke*; *baarch* 'varken' - *bargen*, maar: *bargeblom* 'klaver'. Ook hebben het Fries én het Gronings geen composita met als eerste lid een meervoud van het verkleinwoord, terwijl dat in het Nederlands juist verplicht lijkt: *stoeltjeslift*, *meisjekamer* en *pakjeavond* zijn niet welgevormd. De verklaring die Mattens (1970) hiervoor geeft, namelijk dat het meervoud van verkleinwoorden gemakkelijker generisch te interpreteren is, wordt in het licht van de feiten van het Gronings en het Fries minder aantrekkelijk. Het verschil tussen deze talen en het Nederlands wijst er eerder op dat de keuze van de vorm van het eerste lid van een compositum betrekkelijk willekeurig is, en wellicht ook prosodisch bepaald.

Toch roept het standpunt van Hoekstra ook een probleem op. Een aantal composita is heel goed zo te interpreteren dat het linkerdeel inderdaad iets meervoudigs noemt: *debiteurenlijstje*, *bakkersoproer*, *scholengemeenschap*. En daarbij valt op dat er weinig

composita zijn met een intern meervoud op *-s*.⁵ Zo lijken ze vrijwel te ontbreken bij woorden op *-e* of op een echte klinker:

(3)	*horlogeswinkel	horlogewinkel
	*oorkondesboek	oorkonde(n)boek
	*neurosesleer	neurose(n)leer
	*cadeauswinkel	geschenkenwinkel

En ook *s*-meervouden van woorden zoals *wagen*, *lepel*, zijn niet goed te construeren als eerste lid van een compositum, (4a). Maar er zijn ook tegenvoorbeelden, (4b):

(4a)	*lepelsdoosje	potlodendoosje
	*wagensmenner	paardentemmer
(4b)	ministersclub	presidentenvergadering
	bakkersoproer	therapeutenstaking

De tegenvoorbeelden zijn allemaal composita waarvan het eerste deel een persoon aanduidt. Deze generalisatie is ook te vinden in Booij en Van Santen (1995:115), maar het blijft een intrigerende vraag waar deze beperking vandaan komt. Bij woorden op *-en* die als een meervoudsvorm opgevat kunnen worden bestaat zij kennelijk niet: *dorpen-tocht* en *potlodendoosje* zijn even acceptabel als *nonnenklooster* en *therapeutenstaking*. En de conditie kan ook niet strikt prosodisch zijn want dan zouden *postzegelsdoosje* en *lepelsrekje* even acceptabel moeten zijn als *bakkersoproer*.

Een mogelijke verklaring is de volgende. De *s*-uitgang, hebben wij beweerd, wordt niet geïntegreerd op het niveau van het prosodisch woord. Neem nu aan dat in het Nederlands de volgende generalisatie geldt: het linker lid van een reguliere samenstelling is maximaal van de categorie W. Dat wil zeggen: (5a) is een goede structuur van een nominaal compositum, (5b) is dat niet:

- (5a) [_w [[oorkonde] n] _w boek] (5b) * [_x [_w [oorkonde] _w s] _x boek]

De verplichte *-s* in *stoeltjeslift* en *pakjesavond* kunnen we opvatten als een *-s* die geïntegreerd is in een derivatievorm binnen W, zoals Hoekstra veronderstelt. Maar als men het linkerlid van composita zoals *bakkersoproer* wel als een meervoud wil zien, blijft er maar één andere mogelijkheid over, namelijk dat daar sprake is van incorporatie van een hogere eenheid dan het woord. Deze suggestie, die we hier niet verder uitwerken, werpt mogelijk ook enig licht op het veelbesproken verschijnsel dat het Engels vrijwel geen composita met interne flexie heeft, in duidelijke tegenstelling tot het Nederlands en het Duits. Het *s*-meervoud is het enige productieve meervoud van het

5 De verbindings-*s* in composita zoals *dorps huis* en *kalfsvlees* laten we hier buiten beschouwing, omdat die kennelijk geen meervouds-*s* is.

Engels, en dat zou volgens (5), hierboven, incorporatie in een compositum blokkeren.⁶ De weinige Engelse composita met interne flexie die wel voorkomen, zoals *arms race* 'wapenwedloop', zijn dan noodzakelijk 'phrasal compounds', zoals destijds ook al beweerd is door Kiparsky (1982). In het Nederlands gaat het niet om een paar uitzonderingen, maar om een categorie van persoonsaanduidingen met -s. Niettemin lijkt ons de moeite van het overwegen waard dat deze composita ook in het Nederlands een afzonderlijke categorie vormen.

BIBLIOGRAFIE

- BOOIJ, G.E., 1996, 'Cliticization as prosodic integration: The case of Dutch', in: *The Linguistic Review* 13, p. 219-242.
- BOOIJ, G. & A. VAN SANTEN, 1995, *Morfologie; de woordstructuur van het Nederlands*. Amsterdam.
- COMBRINK, J.G. H., 1990, *Afrikaanse Morfologie*. Pretoria.
- GORDON, P., 1986, 'Level ordering in lexical development', in: *Cognition* 21, p. 73-93.
- HAERINGEN, C.B. VAN, 1947, 'De meervoudsvorming in het Nederlands', in: *Medelingen der KNAW, Afd. Letterkunde, Nieuwe Reeks*, dl.10, nr. 5, p. 131-152.
- HAERINGEN, C.B. VAN, 1956, *Nederlands tussen Duits en Engels*. Den Haag.
- HOEKSTRA, E., 1995, 'Iets over eerste leden van samenstellingen', in: *Leuvense bijdragen* 84, p. 491-504.
- HOPPENBROUWERS, C.A.J., 1980, 'De meervoudsvorming in het Nederlands', in: Th. Janssen & N.F. Streekstra (red.), *Grenzen en domeinen in de grammatica van het Nederlands*. Groningen, p. 158-179.
- HULST, H. VAN DER, 1984, *Syllable Structure and Stress in Dutch*. Dordrecht. Diss. Leiden.
- HULST, H. VAN DER, 1996, 'Structure Paradoxes in Phonology'. Lezing op de workshop 'OT on the HIL', december 1996.
- KAGER, R., 1994, 'On Defining Complex Templates', in: *Proceedings of the Twelfth West Coast Conference on Formal Linguistics*. Stanford, p. 19-34.
- KIPARSKY, P., 1982, 'From Cyclic Phonology to Lexical Phonology', in: H. van der Hulst & N. Smith (eds.), *The Structure of Phonological Representations*, Part I. Dordrecht, p. 131-175.
- MARLE, J. VAN, 1987, 'Een mythe over het s-meervoud', in: *Forum der letteren* 28, p. 103-108.
- MATTENS, W., 1970, *De indifferentialis*. Assen.
- MATTENS, W., 1987, 'Tussenklanken in substantivische en adjectivische samenstellingen', in: *Forum der letteren* 28, p. 108-114.
- PINKER, S., 1994, *The Language Instinct*. Londen.
- TROMMELEN, M., 1982, *The Syllable in Dutch*. Dordrecht. Diss. Utrecht.
- ZONNEVELD, W., 1978, *A Formal Theory of Exceptions in Generative Phonology*. Lisse. Diss. Utrecht.

6 Dat de vorm hier de doorslag geeft en niet de betekenis blijkt ook uit de observatie van Gordon (1986) (geciteerd in Pinker (1994)), dat voor Amerikaanse kinderen *mice eater* een acceptabel woord is maar *rats eater* niet.